

Lathweefchu Awises.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones sraun un nowehleschanu.

Nr. 31. Zettortdeenâ 2trâ August 1828.

No Tuffume s.

Kad ar dascheem no tablumâ nahfdameem zilwekeem, kâ ir paschâ klastumâ no kahdeem reitakeem, dsirdam, ka faufums par 5 neddelahm bijis, tad man ne scheet nepareisi, un muhsu awises sinnu dohmu, kahds pee mums gais ir bijis. Tikkai no seemas atstahschanas eesahkoht pee mums, apfahrt paschu Tuffumes pilfatu, weenreis 14 deenas bija bes leetus, no 9tas Meija lihds 23schu. Tad atkal lija itt labbi, 27tâ tik lohti, ka no rihta agri sehtus meeschus newarreja eeart, ta bija fesdeena, tad lija lihds treschdeenu stipri — peefdeenâ atkal, 2trâ Zuhni deenâ, 5tâ, pirmdeenâ, atkal, tad bija weena neddela jauks — bet IItâ deenâ preefsch jauneem Zahneem leetus gahsahs no debbesim un leelas pluhdas zehlehs, itt kâ pawassarâ, kaut gan tikkai 2 stundas lija. Tad atkal bija labbi neddela apfahrt, bet 18tâ febbu bailigs leetus stohrmis nahze, atkal pirmdeenâ, kas plawas stipri apflizhinaja, tomehr tas wehl mas prett to, kas 20tâ Zuhni deenâ, treschdeenâ pehz palaunaga laika zehlahs. Lai Wilkajâ un Zummê no pilfata 3 un 5 wehrstes tablumâ debbeschu plihfums bija, pee Wilkajes leelu tiltu apgahse un pee Zummês labbu schohgu. Dauds feenu apflizhinaja, man us kahdeem 20 wesumeem, kas peegas deenas uhdeni leelas pluhdas gulleja un stipri famaitahs tappe iswillts. Durbes jeb Slofenbekkes zeenigam leekungam gan drihs 100 wesumu feena fahze zeltees uhdeni, un tikkai ar leelu puhlinu tappe isglahbti. 25tâ deenâ, mihta Kaisera dsimnuma deenâ arri — itt kâ pehz pirmdeenas teefas scho gabbu pee mums — lija, bet tikkai 10 minutes ilgi, tomehr gan stipri, ka feenu atkal newarreja glabbah. Dhtrdeenâ wehl masaki lija. Nu tikkai jauks gais, un zettortdeenâ stipri plahwam: bet peefdeenâ eefahze

liht un lija lihds pirmdeenu, fur pehz pufdeenas pulksten trihs tã eefahze leetus gahst, ka pehz weenu stundu us abbahm puffedm manna kalnina, us kuru manna mahzitaja muischa stahw, tahdas pluhdas bija, kâ ne kad ne weens seemas gallâ, kad leelais sneegs noeet, to tã irr redsejis. Sirds trihzeja schohs pluhdus redsoht un par to leetus gahschanu, kas arri gan drihs, kâ debbes plihfums bija, un pahri pahr 2 stundahm bailigi gahse. Man pa 90 wesumi feena tappe aisrauti no uhdena — wissas leeku = jeb reeschu plawas bija noplautas un zittas no darbineekeem, wissas pee upmallas — kad ne buhtum pee 2 tilteem us leelzeltu warrejuschi faglahbt, tad gan drihs wiss buhtu pasuddis bijis. Bet tã tatschu pehz 4 un 5 deenahm isglahbam us 77 wesumeem, bet famaitahs feens, sirgi ne buht to ne grihb ehst. Lohti leela stahde. Lai Deews zaur sawu schehlastibu farga, ka lohpeem, kad seemâ to ehbihs, nekahda nelaima ne useet. Schis leelais leetus nu wiss zauri bijis, kâ fadsird. Zrlawas lankâs kâ leels esars par 4 deenahm stahwejis un dauds feena tur effus pohstâ gahjis — kâ arri pee mums wissapfahrt wisseem, kas bija plahwuschi; kâ arri ihpaschi muhsu Dhsolmuiskas sudmalneekam, kas ne fenn preefsch tam ar talku gan drihs wissu sawu feenu appafsch sudmallahm noplahwis. Un nu tam pascham to bija janostihzina, lai tikkai sudmallas paleek, nu ne tohp no bailiga uhdens spehka norautas, ja schis dambi buhtu apgahsis. — Pee Skrundas leelais tilts pahr Wenti uszelt, stahwejis uhdens widdâ, un zeltuneekeem bija ar plohstu ja pahrzeltahs. Schis leetus, jau peefdeenâ fahfdamees, pirmais bijis, kas juhdsu tablumâ no mums pee Dhsolmuiskas lijis pehz 5 faufahm neddelahm: un tã arri us Randawas pufsi, kamehr pee mums leija 3 reis pluhdas

bija. Tas irr ittin brihnumb. Raut jelle arri no zitteem gabbaleem awisès rakstisu, kà tur par scho brihdi gaisè bijis. — Tad mums no 5tas lihfs Iotu Zuhli deenu jauks, filts gaisè bija: bet tad atkal eefahka liht, un aiswaffar jaunàs itt labbas, ja arri ne tif leelas, ka tahs no 2tra Zuhli, zehlahs un atkal redsam zittu mihtu lauttinu feenu peldam. Lai Deews jelle schi flapja laika beigus dohtu no sawas schehlastibas. Waffar bija jauka deena — un beidsamus rudsus warreju liht noplaut — bet schodeen atkal tumfsch isstatahs, tomehr Deews warr glahbt, us winnu droschi, stipri zerrestim, un wiss buhs un taps labb. Tuffumes mahzitaja muishà Iqta Zuhni deenà 1828.

Elwerfeld.

Stahsti no Kreewu-tautas un walstb.

P i r m a n o d a k t a.

Itt wezzu laiku stahsti.

No pascha eefahkuma lihfs leela Wladimira mirschanu.

Ittin wezzòs laikòs, tas irr: preefsch tuhftoscheem un wairak gabdeem tahdas skaidras sinnas no semnehm un tautahm neturreja, ka schòs laikòs turràm; jo tad ta pasauke wehl ne bija tif gudra, kà taggadin. Gan pa juhru ar laiwahm brauze, gan arri zits pa semmes-zelkeem sweschàs mallàs nogahje, bet ta laiwu-eeschana ne bija drohscha, jo laudis garr frasteem ween drihfssteja wilktees, un kas tanni laikà tahdus leelzektus, tahdus pasta-sirgus un farreetes dewe, ka nu redsam? Tobrihd arri nekahdas druffkatas grahmatas nebija, un neweens, kas arri sweschumà ko buhtu redsejis, to warreja zaur druffku daudseem isfluddinaht; grahmatu-pastes arri wehl nesinnaja, un neweens newarreja no weenas semmes us ohtru lehti ko aisrakstliht; paschi zilweki ne bija mahziti; leelais pulks, paganu tumfsibà dsihwodams bes gohda-liffumeem breefnigahm fahribahm ween pakkal dsinnahs; tautas ar tautahm kawahs, un bahrahs, un faderribu, meerigu kuptschoschamun un jauku faeeschamun ar sweschu seminu laudim nemas nesinnaja. Pee Reemereem un Greekereem

ween bija gudriba un mahzita buhschana; tapeh; arri wissu, ko no wezzeem laikeem sinnam, un kas swethòs rakstòs nerohnahs, no tahm grahmatahm turràm, kas no Reemereem un Greekereem mums atliffuschas irr. Bet ir scho gudru tautu zilweki dauds wehl no semmes buhschanas un eedsihwotajeem nesinnaja, un pawissam Erohpes puffes, kas prett Seemelu gull, teem gan drihs ittin sweschas bija. Tà arridsan me ta leela semmes gabbala, kas taggad Kreeweem peederr, tee nefo dauds nesinnaja, kaut gan ittin wezzòs laikòs Greekeri melnu juhru pasinne un pee tahs daschu pilfatu bija zehlfuschi. Kreewu semmes seemela puffè dsihwoja Tschuhdi, weena tauta, kas taggad wehl sinnama, un Zggaunu un Pinnu semmi apmahjo; tapeh; Kreewi Zggauneekus un Pinnus schobrihd wehl par Tschutneem fauz. Us deenas-widdus puff effoht tee Roksolani dsihwojuschi, kas bija farra spehzigu zilweki. Bet wissas tautas, kas ween te Kreewu semme mitte, tappe no Reemereem un Greekereem par Szihtheem un Sarmateem fauktas. Ko ween no scheem laffe irr tumfschi stahsti un rahda, ka schee laudis ar saweem lohpeem, tà ka taggad wehl Kalmuffi, Araberi un zittas tautas no weenas weetas us ohtru staigadami, un nomesdamees, ne pilfatus, nedf labbus liffumus bij sinnajuschi. Zau peh; Kristus laika, zitta tauta, Gohiti fauzami, leela un spehzigu, tannis paschàs semmes mahjoja, bet arri scheem bija ja-atstahj, kad 400 gaddus peh; Kristus peedsimschanas ta leela tautu staigafchana zehlahs. Tad bija swischligi laiki, kurròs wissa sinnama pasauke ittin pahrwehrsta tappe. Schi tautu-eeschana fahzeshs Usià. No teijenes weena tauta peh; ohtras, leelòs barròs, wihri, seewas, behrni, lihfs ar kalpeem, lohpeem un wissahm mantahm, jafschus un kahjahm us Girohpu dewehs, un nemettehs, fur ween ruhmes dabbuja, woi ar labbu, woi ar walti. Bars pakkal barru, tauta peh; tautas speedehs; kas negribbeja ruhmes doht, tas tappe ar farru isdsihts; tee isdsihtli laudis atkal gahje tahlaki, mahjas mekleht, un atkal zittus isdsinne; tà tas notikke, ka wissas Girohpas semmes, wisswairak tahs labbas, fur

Reemeri, Greekeri, un zittas tautas mahjoja, no tahm fweſchahm tautahm, fà no pluhdahm tappe apnemtas. Tahs tautas ittin brihnifchki isjauzehs kohpà, un jaunas waldischanas gan drihs wiſſur zehlehs. Leeli karri, leelas behdas tobrihd bija, jo neweens, fur nomettees, warreja teift, fa nahkamà gaddà tè wehl buhſchoht, un fas zerreja, fahdà gabbalà meerà dſihwoht, pehz ne dauds gaddeem bija isdſihts. Tà bija jaſtaiga Goh teem papreeſch pehz Alaneem, Wandaleem un zitteem, lihds kamehr pehdigi tee ſtiprafi, tee Unni nahze, un leelu pohſtu wiſſur darrija. Bet ſchihs tautas ſpehfs Girohpà drihs, un fà puttas panihfe. Kreewu ſemne palikke Slahwu-tauta, un wehlaki wehl tè nomettahs tee Kazahri. *) Slahwi jau ſahze gudraki palikt; jo tee diwi pilſatus buhweja: Nowgorodu un Rijewu. Schee diwi pilſati, fas taggad wehl ſtahw, irr tee wezzaki pa wiſſu Kreewu ſemni, un zaur andeli jau baggati metehs. Tè arri japeemim, fa Slahwu-walloda irr ta mahte, no furras Kreewu, Pohlu, Bee-meeru, un zittu tautu wallodas zehluſchees, ta-pehz ta wezzaka Kreewu ſafne irr Slahwu tautà meſejama.

Slahweem no weenas puffes bija jakaujahs ar Kazahreem, un ohtrà puffè ar Warehgereem, **) fas Nowgoroda-pilſatam bij usbruffuſchi. Scho karru gals bija, fa Nowgorodeeri paſchi no fewis Warehgereem padewahs. Par ſcheem waldira trihs brahli: Ruhriks, Sihneis, un Truhwors; ſchee brahli beidsot tappe Slahwu leelungi, un lihds ar teem Warehgeru tauta no ſeemeleem us Kreewu ſemni atnahze. Warehgeri ar Slahweem kohpà ſajauzehs un par weenu tautu ſabeedrojahs, un ſad Ruhriks, pehz winna brahlu mirſchanas, par weenweenigu leelungu un waldirneeku palikke, tad abbas ſarweenotas tautas Ruſki jeb muſfu wallodà Kreewi, noſauzehs, un wiſſa winnu ſemne, bija Ruſku-ſemne, Ruſſaja

ſemne (Kreewu ſemne) ſauzama. Tee trihs brahli atnahze 862trà gaddà pehz Kriſtus peedſunſchanas, un Ruhrika ziltſ pahri pahr 700 gaddeem Kreewòs waldiruſi.

Ruhriks nomirre 879. Tam palikke nepeeaufſis dehls, Zhgors, furra weetà weens rabdinnefs, Dlegſ wahrdà waldirſchanu turreja. Tas arri Rijewa pilſatu panehne un to par galwas pilſatu nolikke, wiſch arri zittus ſemmes gabbalus uswinneja, un Kreewu walſti ſpehka pazehle. Pats Zhgors waldirſchanu usnehmis, Drehwjeru-tautu pahrspehje, arri prett Greekeereem karru turreja; bet no teem paſcheem uswarreteem Drehwjerem, fo pahr leeku ſpeede, tappe noſiſts. 945. Winnam atlikke gudra un ſlawejama atraitne, Olga wahrdà. Ta laimè un ſpehka waldira, Plefkawu buhweja, un Konſtantinopolè, fur bija nogahjuſi, kriſtigu tizzibu usnehme. Bet ta newarreja wehl ſawus laudis no paganu-tizzibas atgreetſ, jo pats winnas dehls, un lihds waldirnefs, Swehtoslaws, no paganu buhſchanas ne atſtahje. Ta gudra Olga nomirre 964. Nu Swehtoslaws weens pats waldira. No winna ſunnams, fa leels karru-turretajs bijis, tapehz wiſch arri karrà ar Petchenehgereem kaufchanà palikke. 972. Wehl dſihws buhdams tas ſawu ſemni bija ſaween trihs dehleem isdallijis, bet ſchee brahli ne faderreja. Weens tihfoja ohtru nonahweht, un no ſchihs brahlu eenaidibas zehlehs, fa Wladimirſ, Swehtoslawa dehls, gallà par weenu paſchu waldirneeku palikke. Wladimirſ bija gudris un firdigs kungs, fas dauds tautas uswinneja, un ſawu walſti leelatu isdarrija. Wiſch arri bija pirmais Kreewu-waldirajs, fas liktahs kriſtitees. Jo wiſch bija Greekiſtu kriſtigu prinzeſſi, Anne wahrdà laulibà panehmis, un zaur ſchihs gudribu un labbu preeſchſihmi Wladimirſ atgreetehs. Nu wiſch tahs zittas ſeewas, fo pagans buhdams bija turrejis, atlaide, un Kriſtum kalpodams wiſſadi zittads, un gohdigs, rahms kungs palikke. Kriſtiga tizziba zaur winna gabdaschanu Kreewu ſemne isplehtahs, pagamu-baſnizas tappe par kriſtigueem Deewa namneem pahrtaitas, ſohlas un rakſtumahziba ſtarp Kreeweem zehlehs, un dauds pil-

*) Kazahri un Petchenehgeri bija tautas no Turku ziltſ.

**) Warehgeri bija no juhras puffes, fà no Sweedu ſemmes atnahkuſchi.

fati nu tappe usbuhweti. Wladimir's arri weenu pilfatu pehz winna pascha wahrda zehle, kas wehl stahw, un sawa garrâ waldischanas=laikâ tahdu gudribas un spehka slawu eemantoja, ka pehz nahwes leelais, un arri fwehts Wladimir's nosaufts tappe, un no Kreeweem wehl taggad leela gohda turrehts tohp. Za Wladimirâ gohda=sihme, ar ko Keisari sawus ispelni-juschus augstus deenerus puschodami apgohda, arri pehz schi wezza Leelunga nosaufta. Weenu leetu tomehr flikti darrija, jo winsch sawu walsti, ko weens pats 35 gaddus faturrejis bij, 1015 mirdams, saweem diwipadesmits behleem isballija.

(Turpmaſ waikaf.)

Teefas fluddinaſchana.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs u. t. j. pr., tohp no Appuffes pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taifnas prassifchanas pee teem Appuffes ſaimneekem

Jahna Indrika un Rippu Krischjahnâ buhtu, kurei sawas mahjas truhkuma dehl atdewuschî, aizinati, lai pee schih's teefas libd' 21mu Septemбера schi gadda teizahs.

Appuffes pagasta teefa 21mâ Juhli 1828.
(S. B.) Garriku Krischjahn, pagasta wezzafais.
(Nr. 24.) Friedrich Hildebrand, pagasta teefas ſkriſchweris.

Zittas fluddinaſchanaſ.

Dohbeles aprinka=teefas ruhme taggad eeksch ta zittfahrtinga alwuleijeja Feldmann namma, eeksch Kanneghisera eelas, 4ta Kwartihra Nr. 116, schkehrsam prett to zittfahrtingu teefas ruhmi irr pahrzelta. Zeltawâ 10ta Juhli 1828.

Zas tirguſ, kas tuhli pehz Mahras debbesbraufschanas Dschâ Wirbê tappe turrehts, turpmaſ 30ta Auguſta deenâ tappe turrehts.

Weens frohgô us to zeltu no Wauffes us Keepaju no 1mas Oktobera mehnescha deenas us renti irr behdams; to tuwaku ſinnu par scho frohgu eeksch muischneeka Blankenfeld muischas warr dabuhst. Blankenfeld 3schâ Juhli 1828.

Naudas, labbibas un prezzu tirguſ us plazzi. Rihgê tannî 23schâ Juhli 1828.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 72 $\frac{1}{2}$ kap. papihru naudas gelbeja	1	—	1 pohds kannepu tappe makſahſt ar	1	—
5 — papihru naudas	1	35	1 — linnu labbakas ſurtes — —	1	40
1 jauns dahlberis	1	30	1 — — fliktakas ſurtes — —	1	—
1 puhrs rudſu tappe makſahſt ar	—	88	1 — tabaka — —	—	80
1 — kweeschu — —	1	30	1 — dselses — —	—	70
1 — meeschu — —	—	65	1 — fweesta — —	1	80
1 — meeschu=putrainu — —	1	10	1 muzza ſilku, preeschu muzzâ — —	4	50
1 — ausu — —	—	55	1 — — wiſkſchenu muzzâ — —	4	75
1 — kweeschu=miltu — —	2	—	1 — ſarkanaſ ſahls — —	6	—
1 — bihdeletu rudſu=miltu — —	1	40	1 — rupjas leddainas ſahls — —	4	25
1 — rupju rudſu=miltu — —	—	85	1 — rupjas baltas ſahls — —	4	—
1 — ſirnu — —	1	—	1 — ſmalakas ſahls — —	3	75
1 — linnu=ſehklas — —	1	50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ makſa.		
1 — kannepu=ſehklas — —	—	75			
1 — kimmenu — —	1	50			

ſi zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostsee-provinzen: Kollegienrath, Prof. Dr. G. Paucker, an Stelle des Censur.
No. 323.